

Alisa (iz Zemlje čuda) u Srbiji

Tvrđava teatar

(„Sviraj to ponovo, Sem“)
u Smederevu
od 11. do 20. avgusta

Festival Tvrđava teatar u Smederevu osnovan je kao odgovor na izraženu potrebu umetnika i publike u Srbiji, kao i posetilaca Srbije, za savremenim ambijentalnim predstavljanjem vrhunskih teatarskih postavki. Festival takođe odgovara na potrebe lokalne sredine za utvrđivanje kulturnog identiteta grada koji će objediniti kulturnu ponudu i promociju turističkih izuzetnosti Smedereva i smederevske tvrđave kao idealnog prostora za prezentaciju visokih umetničkih dometa.

Drugo izdanje festivala Tvrđava teatar biće svečano otvoreno večeras u 21 sat u prostoru Velikog grada smederevske tvrđave, a sat vremena kasnije, u istom prostoru, nastupiće španski Teatar Puho iz San Sebastijana. Trupa će, u okviru glavnog programa ovogodišnjeg festivala, izvesti predstavu rađenu po motivima romana *Alisa u Zemlji čuda* Luisa Kerola, *Zemlja Do Do*.

Proglašenje pobednika ovogodišnjeg festivala zakazano je za 20. avgust u 21 sat, u prostoru Malog grada.

ISSN 1450-538X

9 771450 538009 >

Branislava Liješević, umetnička direktorka festivala Tvrđava teatar

Predstave koje imaju šta da saopšte gledaocu

Ivana Matijević

NOVA DIMENZIJA

„Festival *Tvrđava teatar - Smederevo* determinisan je položajem i uslovnostima kao festival ambijentalnog karaktera“, istakla je, govoreći o profilu i programskim karakteristikama festivala na njegovom početku, umetnička direktorka Branislava Liješević. „Pravi pozorišni festival u ambijentu i pod otvorenim nebom, na tvrđavama koje su idealno okruženje za izvođenje atraktivnog pozorišnog programa, izrazito nedostaje u letnjom ponudi pozorišnog života u Srbiji“, dodala je, objasnivši tada da je ideja da festival ponudi „šest reprezentativnih predstava srpske pozorišne produkcije i regiona, sa tendencijom da se proširi na zemlje Dunavske regije, kao i pozorišnu produkciju pozorišta iz Smedereva, koja istražuje fenomen grada, njegove kulturne slojeve, mitove i savremenost“, i najzad, „jednu do dve sopstvene produkcije ili koprodukcije“. Internacionalna dimenzija programa donosi spektakle koji se kod nas mogu videti jedino na *Bitefu*.

• **Predstavom „Do Do Land“ iz San Sebastijana na otvaranju, Tvrđava teatar ove godine opravdaće svoj prived „ambijentalni“ (festival). Kakav spektakl ćemo videti ovoga puta i koje su još predstave na ovogodišnjem festivalu sličnog tipa?**

- Za otvaranje ovogodišnjeg *Tvrđava teatra* videćemo jedini spektakl iz ovogodišnje selekcije. Time otvaramo kapije tvrđave za desetodnevna dešavanja i pozivamo goste iz okolnih gradova da vide nešto od čega zastaje dah.

Naime, teatar *Puho* izvešće svoju predstavu na kranu visokom trideset metara a glumce ćemo gledati kako savladaju zakone fizike dok svojim telima u vazduhu istražuju prostor uz živu muziku španskih muzičara. Predstava je i lepa i uzbuđljiva i priliči otvaranju jednog ambijentalnog festivala. U Velikom gradu smederevske tvrđave ogroman broj ljudi, koje pozivamo i ovim putem, uživaju u neskakadnijem doživljaju. Na otvaranje se dolazi bez pozivnica, ulaznica, tako da su svi dobrodošli.

• **Rekli ste da je prošlogodišnji program pokazao u kom smeru treba da ide Festival. Koji je to smer?**

- Prošlogodišnji Festival pokazao je kako može da se razvija program *Tvrđava teatra*. Glavni i prateći program mogu i treba da budu kompatibilni i da se izvode kao celina, s tim što prateći više izlazi u prostor grada, na trg, ulicu,

a glavni se odvija na sceni u Malom gradu. Tako će i ove godine teatri *Pavana* iz Amsterdama i *Theatre en Vol* iz Sasarija sa tri predstave animirati ulice i trg u centru Smedereva, dok će predstava teatra *Pattos* igrati na glavnoj sceni.

Ono što je pokazalo iskustvo prošlogodišnjeg Festivala jeste da se ne treba bojati ni modernih rediteljskih rešenja (kakva je bila *Bura* Andraša Urbana) ni pučkih komedija (kakav je bio *Dundo Maroje*) Kokana Mladenovića, ukoliko

se te predstave prepoznaju kao trud i kvalitet sa značajno pomerenim rediteljskom „čitanjem“.

• **Istakli ste da selekcija koju ste kao umetnička direktorka ponudili ove godine donosi drugačiji presek ovdašnjeg teatra. U čemu se ogleda ta različitost i postoji li koncept koji objedinjuje izabrane predstave?**

- Osnovni koncept je da se pronađu predstave koje imaju šta da saopšte gledaocu a posebno ako ga mogu, kao u nekim slučajevima, i opomenuti i edukovati. Pozorišne sezone obično ne nude obilje dobrih predstava, ali postoje značajne predstave koje mogu da se ponude publici u izboru kakav nije prepisivački. Neke su izostavljene iz selekcija *Sterijinog pozorja* i ja sam imala sreću da mogu da ih stavim u program našeg Festivala. Ovdje mislim na *Proslavu* Ateljea 212 u režiji Ive Milošević, *Budenje proleća* Pozorišta *Duško Radović* u režiji Anje Suše, *Ljudsku tragediju* Novosadskog pozorišta u režiji Kokana Mladenovića. Sve predstave imaju neku svoju posebnost i zato sam ih uzela u ovogodišnju selekciju.

• **Da li je jedan od preduslova da se predstava nađe na Smederevskom festivalu i taj da se scenski uklapa u prostor srednjovekovne tvrđave, odnosno, da li gledanje jedne predstave, koja se inače odvija u zatvorenom prostoru pozorišta, pod otvorenim nebom, dodaje ili ističe neke njene dimenzije?**

- Ove godine nastavljam sa istraživanjem prostora u Malom gradu gde je prošle godine bila glavna scena. Scena je sada postavljena drugačije. Vizure će biti zanimljivije, to je novi kvalitet, međutim, za selektovane predstave je bitno da se mogu lako uklopiti u prostor, nekad bez dekora koji se koristi na matičnoj sceni, nekad sa scenografijom. Moje iskustvo mi govori da dobro odabrane predstave, koje je uopšte moguće preneti na otvorenu scenu, obično dobijaju novu dimenziju i drugačije su nego igrane na sceni kutiji. Vrlo je poželjno i da reditelji razigravaju postojeći prostor kako je to prošle godine uradio Andraš Urban, da iskoriste prednosti nove scene, što poboljšava utisak predstave u izmenjenim uslovima. Na tome ćemo i ove godine insistirati.

• **U programu se našla i jedna predstava koja striktno ne pripada prostoru Srbije - „Metak za sve“ u izvođenju Riječkog HKD po tekstu mladog srpskog autora Dušana Spasojevića. Da li su i takvi, uslovno rečeno, regionalni projekti, nešto ka čemu će se ubuduće kretati Tvrđava teatar?**

>>> Strana VI

Ivana Matijević
MILENIJUMSKI MODEL

Verujem da vi dobro shvatate naš ljudi pregalački optimizam, i možda sa svim neuračunljivu smelost da ranjivim i svakovrsno nepostojanim pozorišnim sredstvima krenemo u simboličko osvajanje prvo jedne starinske tvrđave koja je odolela tolikim napadima od vremena i nevremena, do ljudskih razaračkih pohoda, a drugo u stvarno savladavanje tvrđave koja se zove oskudica i nemaština. Kulturno siromaštvo je, međutim, mnogo teža i surovija bolest za koju ni izobilje ne stvara imunitet, a od koje se društvo, baš kao i pojedinac, veoma teško oporavlja. Zato što je glad životni daht, a kulturna potreba tekovina za koju se treba izboriti, a kad se stvori, zahteva stalni napor i negu. Nažalost, u savremenom svetu, samo u izuzetnim slučajevima potreba za kulturom stoji odmah pored životne potrebe za hlebom. To mesto su već odavno zauzele zabava i dokolica. Pa ako bismo čekali vankrizne uslove za radanje ovakvog festivala, ko bi izbrojao za to potrebne decenije i to pogodno vreme živ dočekao - rekla je, između ostalog, Vida Ognjenović, otvarajući prošlogodišnji, prvi *Tvrđava teatar* u Smederevu.

Sa uvek istom energijom početka i nesmanjenim entuzijazmom i optimizmom, predsednica Saveta festivala, Vida Ognjenović govori i o ovogodišnjoj teatarskoj fešti.

• **Da li, kao mnogi organizatori i selektori različitih letnjih festivala u zemlji i svetu, ovih dana intenzivnije osmatrate nebo i vremenske prilike i da li vas ovaj važan faktor jedne manifestacije, kakva je Tvrđava teatar, brine?**

- Da, da... vremenska prognoza je ovih dana pomno čitana rubrika među svima koji rade na pripremanju festivala *Tvrđava teatar*, verujem da i publika pažljivo osluškuje kakvo će vreme biti sredinom avgusta, barem onih desetak hiljada koji su nam prošle godine pokazali pravu zavereničku podršku. Ipak, lanjsko iskustvo nas je malo oslobodilo straha. Pokazalo se da kiša i grmljavina mogu da se shvate i kao elementi predstave, a ne samo kao razlog da se ona prekine. Prošle godine, na otvaranju, odgledali smo, tako, veći deo predstave *Odisje se vraća kući*, pozorišta Titanik iz Minstera, pod kišobranima. U jedan mah je izgledalo kao da je kiša zaista predviđena kao prirodna scenografija. Da sam kojim slučajem ponovo gledala tu predstavu, verujem da bi mi nedostajala ona kišna zavesa koja je davala svetlu neku mističnu podlogu. Ne, ne prizivam je, ali mislim da pitanje kiše za pozorište na otvorenom nije više biti ili ne biti.

Vida Ognjenović, predsednica Saveta festivala Tvrđava teatar

Na pravom mestu i u dobrom društvu

• **Nakon što se Odisje uspešno vratilo kući, Sem može još jednom da završa. Entuzijazam početka, obrnuto proporcionalan nedostaku sredstava u prethodnoj, kriznoj godini, ove, objektivno još „kriznije“, nadomestice - šta?**

- Energija početka u našem poslu mora da bude remorkerska. I bila je. Trebalo je probiti led sumnji i bezvoljnosti, zatim boljkulak odustajanja, strah od neuspeha, kao i ona razbijačka pitanja: čemu to i zašto. Uostalom upravo preprenke i otpor pojačavaju početne napore.

To što vi kažete da je entuzijazam, to je bio jednogodišnji zajednički rad nas nekoliko osnivača uz veliku podršku gradonačelnika Umičevića. Nije ovaj festival počeo kao neka o-ruk radna akcija, da se napravi program za stvarno toplu letu, ili fora kao igranje se delije nasred zemlje Srbije. Naprotiv, dobru smo proučili sve činioce, s namerom da u ovu impozantnu i neverovatno dobro očuvanu tvrđavu ugradimo jedan ozbiljan, međunarodni pozorišni festival, svesni svih problema koji nas čekaju.

Jeste kriza bila i prošle godine i sad je, a za nas će biti i dogodine i, verovatno, svake naredne. Da smo čekali da se pogodna situacija za osnivanje festivala *Tvrđava teatar* stvori sama od sebe, recite sami kad bi to bilo? I da li bi ikad.

Dozvolite mi jedan primer. Čuveni međunarodni multimedijalni festival u Bergenu, u Norveškoj, svake godine počinje i završava se žalopojkama čelnika da su jedva sastavili kraj s krajem, uprkos nekoliko dodatnih infuzija i da će morati ozbiljno da razmisle kako dalje (naravno, govorimo o desetina miliona evra). Eto, naša se festivalska kriza bar broji u hiljadama evra. Uostalom, moje je mišljenje da je u pozorištu prava kriza samo ona kad nema dobrih glumaca i reditelja, nego forpasi redaju promašaje, kad se prave takozvane predstave za publiku koje upravo ona potcenjuje kao jeftinu zabavu, bez obzira što se ni one ne prave za male pare. E ta je kriza zastrašujuća.

Na nama je da branimo festival *Tvrđava teatar* da ne zapadne u takvu krizu. Besparicu ćemo već nekako preživeti. I naše se društvo uzda, a u tome je u tonu sa manje više svim društvima sveta, da će kultura opstati, jer se održava na tome što su oni koji je stvaraju oguglali na siromaštvo.

• **Koja vas je ideja vodila kada ste se prihvatili mesta predsednice Saveta jednog festivala u začetku?**

- Smatrala sam da treba napraviti takmičarski međunarodni pozorišni festival na otvorenom, jer je činjenica da ga nemamo, a postoji skoro idealno mesto za njega, a to je tvrđava u Smederevu. Osim *Belefa* kod nas se leti ne dešava ništa na pozorišnom planu. *Belef* je međutim multimedijalni festival i dobro je što je takav, jer Beogradu je potreban upravo takav raznorodan letnji kulturni profil. Ova se dva festivala prema tome ni u čemu ne isključuju i trebalo bi da razgovaramo o budućoj saradnji.

• **Smederevo, i pored Dunava i tvrđave, još uvek nije značajan turistički centar u zemlji da bi se za Festival moglo računati i na publiku koju ne čini samo lokalno stanovništvo. Ili upravo Festival ima potencijal koji ovom gradu nedostaje da bi postao ne samo turistički, već i kulturni centar?**

- Da, mi smo ovaj letnji festival na otvorenom prostoru osnovali kao pozorišnu, ekskluzivnu umetničku instituciju. Cilj nam je da *Tvrđava teatar* postane relevantna činjenica u našem teatarskom životu i kulturi, da utiče na poboljšanje i vitalizovanje pozorišnog života, kao što je to, po definiciji, čine i svi naši dobri festivali.

A što se publike tiče, ako je suditi po prošlogodišnjem iskustvu, kad je doslovno opsedala pred-

stave, ovaj festival neće imati problem posete. Naprotiv, već sledeće godine moraćemo razmisliti i o moguća dva izvođenja pojedinih predstava da bi ih videlo što više gledalaca. Uostalom, i da ne dolaze gledaoci iz okolnih gradova (samo iz Beograda redovno idu dva festivalska autobusa), gledalište bi svako veće bilo puno, jer je kulturni puls Smedereva snažan. Ovo je pravi festivalski grad, čuven po odličnom međunarodnom festivalu poezije *Smederevska pesnička jesen*, pa onda tu je i pozorišna smotra *Nušićevi dani*, kao i festival *Patosofirane* i mnogi drugi događaji. Na pravom je mestu, u dobrom je društvu *Tvrđava teatar*, zar ne.

• **Osim iskustva Budvanskog festivala, koji je takođe jedno vreme vodila Branislava Liješević, šta je još poslužilo kao uzor za osmišljavanje Tvrđava teatra?**

- Nemamo mi uzora, mi smo samonikli, divlja gradnja, a u ludilu nam ne treba uzor, mada je ponuda velika, ali dovoljno nam je i ovo naše (smeh). Ne šalim se, hoću da kažem da je osnovni tloct za jedan pozorišni festival na otvorenom prostoru, uglavnom poznat, pa to je milenijumski star model. Na nama je da vidimo šta je to što možemo da nadgradimo prema prilikama, ne zato da bi se razlikovali spolja, već da se potrudimo da dopunimo, mislim proširimo već postojeću festivalsku ponudu kod nas. Inače, jedan festival manje više, ne bi vredelo truda.

• **Možda za uspešnost Festivala nije nebitno i to što su na njegovom čelu dve žene, što u ovoj zemlji, pa i kulturi, nije često?**

- Pa dajte nam i neki kompliment, neko priznanje, mislim, malo nas pohvalite, šta mislite da smo mi izabrane da vodimo taj festival samo zato što smo žene, a?

Foto: Miroslav Dragojević

“

Moje je mišljenje da je u pozorištu prava kriza samo ona kad nema dobrih glumaca i reditelja, nego forpasi redaju prave takozvane predstave za publiku koje upravo ona potcenjuje kao jeftinu zabavu, bez obzira na to što se ni one ne prave za male pare. E ta je kriza zastrašujuća

Cilj nam je da Tvrđava teatar postane relevantna činjenica u našem teatarskom životu i kulturi, da utiče na poboljšanje i vitalizovanje pozorišnog života kao što to, po definiciji, čine i svi naši dobri festivali

Nemamo mi uzora, mi smo samonikli, divlja gradnja, a u ludilu nam ne treba uzor, mada je ponuda velika, ali dovoljno nam je i ovo naše (smeh). Ne šalim se, hoću da kažem da je osnovni tloct za jedan pozorišni festival na otvorenom prostoru uglavnom poznat, pa to je milenijumski star model. Na nama je da vidimo šta je to što možemo da nadgradimo prema prilikama, ne zato da bismo se razlikovali spolja, već da se potrudimo da dopunimo, mislim proširimo već postojeću festivalsku ponudu kod nas

Drugi međunarodni ambijentalni festival TVRĐAVA teatar 02, od 11. do 20. avgusta u Smederevu

ZEMLJA DO DO/DO DO LAND

Teatar Puho, San Sebastijan (Španija)

Predstava koja se odvija u vazduhu i menja nebo u magičnu zemlju gde je sve moguće i gde je svaka slika podsticaj ljudima da sanjaju o letenju.

Prema motivima romana *Alisa u Zemlji čuda* Luisa Kerola; Martín Herrero, Gastón lungmann, Sara Serrano, Luciano Trevignani, Cristián Weidmann (ideja); Sara Serrano i Luciano Trevignani (režija); Lázaro Acosta, José María Bañón, Adán García, Fabián Níguez, Gigi Rodríguez, Isabel Teruel, Mª José Santiago, Gema Segura, Cristián Weidmann (performeri);

Paula Nogueira - vokal, Adriano Galante - bas i vokal, Gastón lungmann - gitara, Juan Colmenar - bubnjevi, Félix Serrano - klavijature (muzičari);

Martín Herrero (reditelj i trener glumaca), Cristián Weidmann (scenograf i kostimograf), Joaquin Lisón Braq (dizajner svetla), Gastón lungmann (kompozitor i muzički direktor), Leonardo Bianchi (tehničar zvuka).

SREDA, 11. avgusta od 22 sata, Veliki grad - Glavni program

PLASTIČNE BAŠTE/GIARDINI DI PLASTICA

Teatro Koreja, Leče (Italija) & PATOS, Centar za kulturu Smederevo (Srbija)

Predstava hvata poglede, a ostavlja maštu da neobuzdano juri. Onaj ko odluču da se prepusti njenoj čaroliji, neka se pripremi za put pun iznenađenja u potrazi za magičnim svetovima, gde boje, svetlost i zvuci prate svoje želje.

Salvatore Tramačere, Teatro Koreja (režija); Saradnici Maria Rosaria Ponceta, Antonella Jalorenci, Teatro Koreja (saradnici); Anželka Vulić, Ana Pašti, Miljan Guberinić - PATOS (izvođači).

ČETVRTAK, 12. avgusta od 21 sat, Mali grad - Prateći program

RUMUNIJA 21

Narodno pozorište Užice (Srbija)

Rumunija 21 je suvremena komedija s pjevanjem i nešto pucanja koja bez uvijanja govori o rumunskoj - ali ne samo o rumunskoj - tranziciji i procesu ulaska u Evropsku uniju (...) predstavu koja će istovremeno biti rado gledana i kao zabava i kao opomena. Opomena protiv nečovječnosti u tranzicijskom vremenu koje poprma mitske, arhetipske dimenzije.

Peđa Štefan (autor), Goran Golovka (reditelj); Igor Borojević, Tanja Jovanović, Nemanja Jovanović, Vahidin Prelić, Tijana Karačić i Momčilo Murić (uloge).

PETAK, 13. avgusta od 21 sat, Mali grad - Glavni program

BUĐENJE PROLEĆA

Malo Pozorište „Duško Radović“, Beograd (Srbija)

Dečja tragedija Franka Vedekinda, *Buđenje proleća* u režiji Anje Suše osvojila je Granpri na 8. TIBA festivalu.

Frank Vedekind (autor), Anja Suša (režija); Maša Dakić, Jelena Petrović, Jelena Ilić, Damjan Kecojević, Miloš Anđelković, Dušica Sinobad i Miloš Samolov (uloge).

SUBOTA, 14. avgusta od 20 sati, Centar za kulturu Smederevo - Glavni program

SVIRAJ TO PONOVO, SEM

Beogradsko dramsko pozorište (Srbija)

Možda i više nego drugde, Vudi Alen se u *Sviraj to ponovo, Sem* otkriva kao suštinski satiričar. Žitelji njegovog Menhetna su proterali religiju, ideologiju i ideale, ali još uvek nisu pronašli ništa da popuni prazninu.

Vudi Alen (autor), Marko Manojlović (reditelj); Marko Živić, Ivana Nikolić, Dragan Petrović, Ivan Tomić, Ljubinka Klarić i Sena Đorović (uloge).

SUBOTA, 14. avgusta od 22 sata, Mali grad - Glavni program

PUTUJUĆE POZORIŠTE ŠOPALOVIĆ

Kraljevačko pozorište (Srbija)

Drama o sudbini putujuće pozorišne trupe u ratom užarenom gradu (Simovićevom rodnom Užicu) je dilema o postojanju razlike između života i glume, početku i kraju i jednog i drugog fenomena.

Ljubomir Simović (autor), Nebojša Dugalić (reditelj i scenograf); Zoran Damjanović, Jelena Bartulović, Jelena Ilić, Aleksandar Perišić, Biljana Kostantinović, Zoran Cerovina, Gorica Dinulović, Nebojša Dugalić, Predrag Pavlović, Vladan Slavković, Jasmina Radović, Marijana Kos, Nada Stankov i Milena Ilić (uloge).

NEDELJA, 15. avgusta od 21 sat, Mali grad, GLAVNI program

KATE KAPURALICA

Narodno pozorište Sombor (Srbija)

Jovan Ćirilov: A onda dođe praznik - *Kate Kapuralica*. Omaž italijanskom neorealizmu, sećanje na melodiju dubrovačkog jezika (...) bujica mašte i glumačkog temperamenta... Ovacije. Ponos Somboraca u parteru koji kao da kažu: „Vidite šta mi imamo“ (Jovan Ćirilov).

Vlaho Stuli (autor); Jagoš Marković (režija i izbor muzike); Saša Torlaković, Branka Šelić, Biljana Keskenović, Tatjana Santa Torlaković, Slobodan Tešić, Radoje Čušid, Vlastimir Velisavljević i Tanja Bemel (uloge).

PONEDELJAK, 16. avgusta od 21 sat, Mali grad, Glavni program

ČOVEKOVA TRAGEDIJA

Ujvidéki Színház/Novosadsko pozorište (Srbija)

Kroz Madačev tekst, sada pokušavam da redefinišem ko smo mi u stvari, gde se to čovečanstvo nalazi danas, na kraju prve decenije 21. veka i do koje mere se umožavaju stranputice u ljudskom razvoju koje je Madač i te kako dobro uočio i mudro naslutio (K. Mladenović).

Imre Madač (autor); Kata Đarmati i K. Mladenović (adaptacija); Kokan Mladenović (režija);

Adam: Aron Balaž, Agota Ferenc i Emina Elor (uloge); Irena Abraham, Istvan Kereši, Livia Banka, Tamaš Varga, Andrea Janković, Zoltan Širmer, Gabriela Crnković, Gabor Pongo, Julia Kokrehel, Tamaš Hajdu, s.a. Terezia Figura i Atila Nemet (hor).

SREDA, 18. avgusta od 21 sat, Mali grad - Glavni program

FOLETI/FOLLETTI

Teatro Pavana, Amsterdam (Holandija)

Mali radoznali Trol jedva čeka da publici pokaže svoje gimnastičko umeće. Tada se pojavljuje ljubomorni suparnik. On pokušava da nadigra malog Trola i na kraju mu ukrade rep. Tada Drvo odlučuje da se umeša i da svojim hipnotičkim moćima natera zlog trola da vrati ukradeni rep. Odjednom se začuje uznemiravajuća muzika - to se približava veliki opasni pauk. Kada jedan od trolova pobeđi svoj strah i suprotstavi se pauku, ovaj se pretvara u blagonaklonu Vilu koja donosi srećan kraj ovoj uzbudljivoj priči.

UTORAK, 17. avgusta od 19 sati, Vinski grad - Prateći program

BOJE/COLORS

Teatro Pavana, Amsterdam (Holandija)

Kada se začuje čarobna muzika, Boje počinju da kruže po prostoru u gracioznoj koreografiji. Tokom očaravajućeg plesa one se razdvajaju i lepršaju na svojim elegantnim krilima, da bi se nakon određenog vremena opet spojile i izmešale.

UTORAK, 17. avgusta od 22 sata, Trg i korzo - Prateći program

PROSLAVA

Atelje 212, Beograd (Srbija)

Svaka porodica ima svoju tajnu. Na proslavi šezdesetog rođendana danskog industrijalca Helgea, oko svečanog stola okuplja se čitava porodica i njihovi prijatelji. U prazničnom tonu punom zdravica u obliku svećanih govora, izlaze na videlo poremećeni odnosi, zaboravljeni, potisnuti i nikada ne izrečeni problemi. U atmosferi kao iz Kafkinih priča, neobične stvari se opisuju na običan način i kad nam se učine normalnim i bliskim, tek tada nas istinski šokiraju...

Tomas Vinterberg, Mogens Rukov/Bo hr. Hansen (autori); Iva Milošević (režija);

Miodrag Krstović, Gorica Popović, Bojan Žirović, Radovan Vujović, Radmila Tomović, Sofija Jurić, Vlastimir Velisavljević, Renata Ulmanski, Ivan Jevtović, Milan Mihailović, Feđa Stojanović, Suzana Lukić, Jelena Petrović, Branislav Jevtić, Bojan Perić i Miša Cvijović.

ČETVRTAK, 19. avgusta od 21 sat, Mali grad - Glavni program

B.A.U. - BRIGADA URBANE HARMONIZACIJE/BAU - BRIGATA DI ARMONIZZAZIONE URBANA

Theatre An Vol, Sasari (Italija)

Teatar an vol je danas najvažnija pozorišna kompanija na Sardiniji koja se bavi urbanim teatrom, izvođenjem izvan pozorišnih zgrada i u drugim nekonvencionalnim izvođačkim prostorima - jedinstvena umetnička laboratorija koja je stvorila solidnu reputaciju kako nacionalno, tako i na evropskoj sceni. B.A.U. je predstava koja se zasniva na urbanim perkusijama, na izvođenju uličnog pozorišnog umetnika i na građenju pozorišnih mašina od otpadnog materijala.

Teatar an vol (režija); Puccio Savioli i Nelson Leon-Osorio (pozorišne mašine);

Mariapaola Cordella, Maurizio Giordo, Alfredo Puglia, Puccio Savioli, Massimiliano Valente, Valeria Vargiu (igraju); Luisa Leda (kostimi); Giovanni Campus (autor zvučnih pejzaža); Antonio Grandi (svetlo).

PETAK, 20. avgusta od 19 sati, Gradski trg - Prateći program, van konkurencije

SAN LETNJE NOĆI

Ujvidéki Színház/Novosadsko pozorište (Srbija)

Je li ljubav greška ili je tek ponekad samo grešna? I je li samo ako je grešna, ljubav prava? Jesu li greška u ljubavi samo poneki ljudi kad se u grešnoj ljubavi nađu? Ja volim tebe a ti njega, on, pak, voli njega a ne nj... Ups!

Vilijam Šekspir (autor); Zoltan Puškaš (reditelj); Tezej/Oberon: Sandor Laslo, Livia Banka, Istvan Kereši, Zoltan Širmer, Julia Kokrehel, Gabriela Crnković, Emina Elor, Andrea Janković, Terezia Figura, Agota Ferenc, Aron Balaž, Daniel Husta, Gabor Pongo, Tamaš Varga, Tamaš Hajdu i s.a. Atila Nemet (uloge).

PETAK, 20. avgusta od 22 sata, Mali grad - Glavni program, van konkurencije

Predstave koje imaju šta da saopšte gledaocu

Nastavak sa strane II

- Festival nije koncipiran da bira predstave koje pripadaju samo prostoru Srbije. On je zamišljen kao međunarodni i već prve godine je imao predstave iz Nemačke i Australije. To su pozorišni spektakli kojima nije potreban prevod kao što su predstave koje ove godine izvode španski, holandski i italijanski teatar i oni funkcionišu na bazi poznatog predloška ili neverbalne drame.

To što ove godine u zvaničnom programu preovlađuju predstave iz Srbije uslovljeno je željom da se prikaže niz dobrih predstava koje su izostavljene iz selekcija drugih festivala.

Nažalost, *Metak za sve* neće se igrati na festivalu jer neki članovi ansambla riječkog HKD imaju obaveze u inostranstvu. Pošto je to predstava u kojoj se na najbolji način prožimaju vrednosti umetnika iz Srbije i Hrvatske, nadam se da će princip takve saradnje postati uobičajen u našem regionu. ■

Šest godina pozorišta za šest vekova Smedereva

Tomislav Stevanović
JUČE, DANAS...

Prve pozorišne putujuće družine dolaze u Smederevo sredinom 19. veka. Zna se da je otac srpskog glumišta Joakim Vujić nekoliko puta dolazio. Godine 1847, u dvorištu Jefimija Ugričića, izveo je predstavu pod nazivom *Srpski ajdaci*. Kafana *Zeleni venac* takođe je ugostila Joakima Vujića, kao i trupe Mihajla Dimića, Fotije Iličića i druge. Posebno je bila omiljena uloga ogromnog Ristivojevića, kada kao Hajduk Veljko razgoni turke uz salve oduševljene publike i krešćendo čemana, kao i monolozi Despota Đurda. Od repertoara posebno su izvedene *Smrt Cara Uroša*, *Obilici*, *Pokondirena tikva*, *Kir Janja* i drugo.

Paralelni umetnički život odvijao se u vili Obrenovića, koja je bila i kraljev letnji dvor. Parobrodrom su pristizale grupe umetnika (poznata je poseta Branislava Nušića, tada upravnik Narodnog pozorišta u Beogradu, 1900. godine). Putujuće pozorište Topalovića, pod imenom *Smederevsko pozorište*, radilo je od 1907. do 1912. godine. Jedna od prvih Koštana u hotelu *Laf* još 1907. bila je Leposava Nišlić. Predstave raznih družina izvodene su po kafanama, a između dva rata, u salama *Sokola*, Gimnazije, hotela *Grand* i velikoj opštinskoj sali.

Odmah posle Drugog svetskog rata *Abrahević* pokreće pozorišni život. Već 1. februara 1950, u

Predrag Umičević, gradonačelnik Smedereva

Opera iznedrila teatar

Aleksandar Manić
KAKO SMO POČELI

Akustika, prelepi ambijent srednjovekovnog Malog grada tvrđave, ali i jedan lep kulturni događaj održan u leto 2008. godine bili su presudni da u Smederevu zaživi ambijentalni pozorišni festival *Tvrđava teatar*.

- U Smederevu je tog leta gostovala bugarska filharmonija i operski nacionalni hor. Oni su na otvorenoj sceni u Malom gradu tvrđave izveli Berliozovu operu *Faustovo prokletstvo* koja je dobro primljena kod naše publike, ali je i pokazala izuzetne mogućnosti koje pruža ovaj srednjovekovni ambijent. U publici su tada bili Vida Ognjenović i režiser Sloba Suljagić, koji su kao i svi, bili prijatno iznenađeni akustikom, ambijentom tvrđave koja nikoga nije ostavila ravnodušnim. Tada je Vida Ognjenović predložila da napravi jedno zajednički projekt od nacionalnog in-

teresa koji smo tada radno nazvali *Tvrđava - grad teatar*. Raspadom SFRJ jedna manifestacija ovakvog tipa ostala je u Dubrovniku, a nakon gašenja zajednice Srbije i Crne Gore druga je nastavila svoj rad u Budvi. Tako je zaživeo međunarodni festival *Tvrđava teatar* u Smederevu - kaže za Danas Predrag Umičević, gradonačelnik Smedereva.

Ovo je jedini pozorišni festival na otvorenom u Srbiji, koji prema rečima čelnog čoveka grada, treba da popuni veliku prazninu tokom leta kada ima manje pozorišnih programa. Tako je, u sradnji sa republikom, Smederevo tokom leta postalo domaćin najveće pozorišne manifestacije u Srbiji, ambijentalnog pozorišnog festivala *Tvrđava teatar*.

- Već od početka smo se trudili da naš festival ima i međunarodni karakter i uputili smo poziv gostima iz Evrope. Prošle godine, Festival je otvorilo nemačko pozorište *Titanik* iz Minstera predstavom *Odiseje* vratio. Ova predstava je izazva-

la veliko ineteresovanje domaće i strane javnosti, a na otvaranju je bio i nemački ambasador u Beogradu Volfgang Mas. Od početka Festival je dobio podršku Ministarstva kulture Srbije i ministra Nebojše Bradića - kazuje Umičević. Želja čelnog čoveka grada bila je da se tvrđava, koja je stradala u eksploziji uskladištene municije 5. juna 1941. godine, obnovi i da joj se vrati izgleda kakav je imala pre ove tragedije.

- Namera nam je bila da skrenemo pažnju na ovaj neponovljivi ambijent i na jednu od većih ravničarskih tvrđava u Evropi. Hoćemo na ovaj način da Smederevo afirmišemo kao zanimljivu turističku destinaciju i dočaramo kako je Srbija živela u srednjem veku. Ovaj festival ima i taj jedan lokalno-istorijski momenat. Daleke 1430. godina, kada je sagrađen Mali grad tvrđave, u njoj su gostovale italijanske pozorišne trupe. Ponovnim dolaskom stranih pozorišnih ansambala na scenu u Malom gradu obnavljamo istoriju, staru skoro šest vekova - veli Umičević. ■

Publika

- Za mnoge je bila nepoznanica da li će ovaj Festival privući smederevsku publiku. Mi smo verovali u Smedereve i to se pokazalo ispravnim već na samom početku Festivala. Reke publike su se silvale prema Malom gradu. To je bilo najimpozantnije jer je svako veće festivala u publici bilo između hiljadu i hiljadu dvesta ljudi. Naši sugrađani prihvatili su, dakle, ovaj festival od početka. Za goste iz Beograda, koji su želeli da dođu i prate predstave svako veće, upomo smo slali autobus koji je kretao ispred crkve Svetog Marka. Pokazalo se da je to nedovoljno pa su morali da šalju dva autobusa. Ljudi su i svojim prevozom dolazili iz prestonice na ovaj festival. I ove godine autobusi će iz Beograda kretati put Smedereva, na festival *Tvrđava teatar* - poručuje Umičević.

Nebojša Bradić, ministar kulture

Razvoj kulturne baštine i međunarodnog povezivanja

Ivana Matijević

SUŠTINSKA DECENTRALIZACIJA

Svoju podršku festivalu u Smederevu Ministarstvo kulture u aprilu je potvrdilo *Protokolom o sufinansiranju programa/aktivnosti Tvrđava teatar*, koji su tada u Ministarstvu potpisali ministar Nebojša Bradić i direktor Festivala Dragoljub Martić. Potpisivanje *Protokola*, koji se odnosi na period od 2010. do 2012. godine, motivisano je potrebom da podrži prvi ambijentalni, letnji festival u Srbiji, rečeno je tada.

„Uvereni smo da će ovaj festival, u narednim periodima, imati nove kreativne podsticaje, koji dolaze iz grada Smedereva i iz celog kulturnog i pozorišnog života Srbije i da će dovesti značajne pozorišne trupe i institucije iz Evrope i sveta“, istakao je Bradić tom prilikom.

● **Koliko je za ovdašnju kulturnu sredinu značajno da postoji jedan pozorišni letnji festival koji se odvija pod otvorenim nebom?**

- Vrlina festivala na otvorenom leži u mogućnosti da prihvati relativno veliki broj ljudi na veoma malom komadu zemlje, sa najvećim brojem sedišta, postavljenim na uzbuđljivoj blizini scene, uz najmanji mogući gubitak prostora. Zbog toga su ovakvi pozorišni prostori mnogo ekonomičniji od konvencionalnih procenijumskih prostora. Istovremeno, upravo zbog činjenice da svi delovi ovakvih prostora nisu podjednako vidljivi, veliki deo skupe scenske opreme nije neophodan, pa čak ni poželjan.

Publika u ovakve prostore dolazi sa posebnim očekivanjima, spremna da prihvati i sadržaje koji često nisu predmet „visoke“ umetnosti, ali i da veoma lako odbaci programe koji ne uspeju da se prilagode ambijentu. Smederevska tvrđava, kao

Za dobre projekte uvek je bilo novca. To mogu da posvedočim kao reditelj, upravnik pozorišta, direktor festivala i kao čovek koji je na čelu Ministarstva kulture

jedan od značajnih srednjovekovnih spomenika kulture, pre nekoliko dana je uvrštena na *Tentativnu listu* svetske baštine UNESCO. Ova tvrđava je i jedan od segmenata programa Ministarstva kulture *Putevi kulture - tvrđave na Dunavu*. Upravo iz ovih razloga je festival *Tvrđava teatar* važan kao potencijal za razvoj naše kulturne baštine, ali i za povezivanje sa savremenom produkcijom, za međunarodno povezivanje, za razvoj kulturnog turizma i za održivi ekonomski razvoj smederevskog kraja.

● **Koliko je bitno da se takva manifestacije odvija van nekog od već poznatih kulturnih centara u Srbiji?**

- Kulturni sistem za koji se Ministarstvo kulture zalaže je sistem suštinske decentralizacije.

Zbog toga, sem podrške postojećim manifestacijama, u skladu sa vizijom Srbije kao nove države u evropskom kontekstu, nastojimo da u budućim vremenima promišljeno i planski podstičemo nove kulturne manifestacije, širom Srbije. Za ostvarenje ovog cilja je važno partnerstvo na različitim nivoima - republičkom, gradskim i opštinskim - koje će izgrađivati decentralizovani sistem, u kome će različiti oblici podrške umetničkom stvaralaštvu omogućiti viši kreativni nivo i kvalitetniji kulturni proizvod.

● **Kao reditelja verovatno vas raduje još jedna (pri tom, netipična) pozorišna scena, ali kada ste na čelu ministarstva koje treba da izdvoji sredstva iz ionako malog budžeta za još jednu manifestaciju u oblasti kulture, da li vas postojanje jednog prilično ozbiljno zamišljenog i ambicioznog festivala i brine?**

- Ja verujem u suštinsku decentralizaciju. Uz mnogo rada, dovoljno vremena i dozu posvećenosti - to nije idealizacija, već sistem koji funkcioniše. A za dobre projekte je uvek bilo novca. To mogu da posvedočim kao reditelj, upravnik pozorišta, direktor festivala i kao čovek koji je na čelu Ministarstva. ■

Priznanja

NAGRADA za najbolju žensku ulogu dodeljena je (jednoglasno) Mariji Medenići, za ulogu Tamare u predstavi *Godu na usijanom limenom krovu* Branka Dimitrijevića, u izvođenju Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada („Marija Medenića svojom maštovitošću i glumačkom inencijom uspeła je da netipičan lik Tamare učini mogućim i uverljivim“);

NAGRADA za najbolju mušku ulogu dodeljena je (jednoglasno) Miliji Vukoviću za ulogu Dunda Maroja u predstavi *Dundo Maroje* Marina Držića, u izvođenju Kruševačkog pozorišta („Milija Vuković ostvario je lik Dunda Maroja najfinijim glumačkim sredstvima, kojima je u sebi pomorio i lik zatvorskog čuvara i dubrovačkog gospara, te nam učvrstio veru u komediografiju kao iskaz neuništivosti ljudskog duha“);

NAGRADA za najbolju režiju dodeljena je (jednoglasno) Andrašu Urbanu za režiju predstave *Bura* Viljama Šekspira u produkciji Narodnog pozorišta Niš („Reditelj je svoju viziju Šekspirove drame sproveo filigranskom maštom i čvrstom teatarskom disciplinom, što je iznedrilo scensku bajku napregnutu protivrečnostima ljudskog življenja. Svojom inventivnošću, koja stvara teatarsku čaroliju, otvorio je nove puteve u sagledavanju smederevske tvrđave kao scenskog prostora“);

NAGRADA za najbolju predstavu festivala dodeljuje se (jednoglasno) Teatru Titanik za predstavu *Odiseja* („Razložena mitska tema uz upotrebu jakih simbola i znakova, potpomognuta savremenom tehnologijom koja spaja Homerovo i današnje vreme, učinila je da ova priča o Odiseju postane prijemčivom i aktivira sva čula savremenog gledaoca“).

TVRĐAVA teatar 01 (2009)

Ziri prvog festivala Tvrđava teatar radio je u sastavu: Đurđija Cvetić - glumica (predsednica), mr Nemanja Ranković - glumac i reditelj i Goran Golovko - reditelj

TVRĐAVA teatar 02 (2010)

Ziri drugog festivala Tvrđava teatar radiće u sastavu: Đurđija Cvetić - glumica iz Beograda (predsednica), Ljiljana Todorović - rediteljka iz Beograda i Matko Botić - pozorišni kritičar iz Rijeke.

STVARAMO VEZE KOJE TRAJU

U. S. Steel Serbia partner „Tvrđava teatra“ 2010!

U. S. Steel Serbia, pored brige za zaposlene, zaštitu životne sredine i doprinosa koji pruža privrednom progresu regiona Smedereva, Šapca i Kučeva, nastoji da bude i aktivan i društveno odgovoran građanin.

Naše aktivnosti su usmerene na sve važne oblasti života lokalnih zajednica u kojima poslu- jemo: pomoć deci, ulaganje u zdravstvo, obrazovanje, sport i kulturu.

Za veze koje traju!

USS U. S. Steel Serbia

Članovi nekadašnjeg profesionalnog pozorišta u Smederevu

ТВРЂАВА ТЕАТАР

Амбијентални позоришни фестивал

Тврђава театар 02
Play It Again, Sam

Смедерево, 11 – 20. август 2010.

СРЕДА, 11. август 21:00 ВЕЛИКИ ГРАД

СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ ДРУГОГ МЕЂУНАРОДНОГ АМБИЈЕНТАЛНОГ
ФЕСТИВАЛА ТВРЂАВА ТЕАТАР

СРЕДА, 11. август 21:30 ВЕЛИКИ ГРАД

ГЛАВНИ
ПРОГРАМ

Театар Пухо, Сан Себастијан, Шпанија
ЗЕМЉА ДО ДО
 Према мотивима романа
 Алиса у Земљи чуда Луиса Керола
 Редитељи: Сара Серано и Луђиано Тревињани

УТОРАК, 17. август 19:00 ВИНСКИ ГРАД

ПРАТЕЋИ
ПРОГРАМ

Театар Павана, Амстердам, Холандија
ФОЛЕТИ

ЧЕТВРТАК, 12. август 21:00 МАЛИ ГРАД

ПРАТЕЋИ
ПРОГРАМ

Театар Кореја, Леће, Италија
 ПАТОС, Центар за културу Смедерево, Србија
ПЛАСТИЧНЕ БАШТЕ
 Редитељ: Салваторе Трамаћере

УТОРАК, 17. август 22:00 ТРГ И КОРЗО

ПРАТЕЋИ
ПРОГРАМ

Театар Павана, Амстердам, Холандија
БОЈЕ

ПЕТАК, 13. август 21:00 МАЛИ ГРАД

ГЛАВНИ
ПРОГРАМ

Народно позориште Ужице, Србија
 Пека Штефан
РУМУНИЈА 21
 Редитељ: Горан Головко

СРЕДА, 18. август 21:00 МАЛИ ГРАД

ГЛАВНИ
ПРОГРАМ

Њјвидеки Színház-Новосадско позориште, Србија
 Имре Мадач
ЧОВЕКОВА ТРАГЕДИЈА
 Адаптација: Ката Ђармати и
 Кокан Младеновић
 Редитељ: Кокан Младеновић

СУБОТА, 14. август 20:00 ЦЗКС

ГЛАВНИ
ПРОГРАМ

Мало позориште „Душко Радовић“ Београд
 Франк Ведекинд
БУЂЕЊЕ ПРОЛЕЋА
 Редитељ: Ања Суша

ЧЕТВРТАК, 19. август 21:00 МАЛИ ГРАД

ГЛАВНИ
ПРОГРАМ

Атеље 212, Београд, Србија
 Томас Винтерберг,
 Могенс Руков, Бо Хр. Хансен
ПРОСЛАВА
 Редитељ: Ива Милошевић

СУБОТА, 14. август 22:00 МАЛИ ГРАД

ГЛАВНИ
ПРОГРАМ

Београдско драмско позориште, Србија
 Вуди Ален
СВИРАЈ ТО ПОНОВО, СЕМ
 Редитељ: Марко Манојловић

ПЕТАК, 20. август 19:00 ГРАДСКИ ТРГ

ВАН
СЕЛЕКЦИЈЕ

Театар ан Вал, Сасари, Италија
**Б.А.У.
 БРИГАДА УРБАНЕ
 ХАРМОНИЗАЦИЈЕ**
 Редитељ: Театар ан Вал

ПОНЕДЕЉАК, 16. август 21:00 МАЛИ ГРАД

ГЛАВНИ
ПРОГРАМ

Народно позориште Сомбор, Србија
 Влахо Стули
КАТЕ КАПУРАЛИЦА
 Редитељ и избор музике: Јагош Марковић

ПЕТАК, 20. август 21:00 МАЛИ ГРАД

ПРОГЛАШЕЊЕ ОДЛУКА ЖИРИЈА И
 ДОДЕЛА НАГРАДА

ПЕТАК, 20. август 21:30 МАЛИ ГРАД

ВАН
СЕЛЕКЦИЈЕ

Њјвидеки Színház-Новосадско позориште,
 Србија
 Вилијам Шекспир
САН ЛЕТЊЕ НОЋИ
 Плесна представа
 Редитељ: Золтан Пушкеш

www.tvrdjavateatar.rs

УЛАЗНИЦЕ ЗА ТВРЂАВА ТЕАТАР 02 СУ У ПРОДАЈИ:

Цена улазнице је 200,00 динара. Комплет улазница за све програме фестивала је 1.200,00 динара. За куповину више од 20 комплета улазница, цена једног комплета износи 1.000,00 динара. Део прихода од продатих улазница намењен је хуманитарне сврхе. Продајна места: Туристичко-информативни центар (Краља Петра Првог 026/615-666) од 9 до 19 часова и Мали град Смедеревске тврђаве (на улазу 026/612-840) од 19 часова до почетка представе.

Покровитељи:

